

Rapport fra 2011-2019

Forhistorien

1999: Kirkerådet og KA presenterte en **rapport** for Helsedepartementet i hvilken det ble pekt på områder der kirken og helsetjenesten allerede samarbeidet (profylakse, eldre, psykiatri, rus somatiske sykehus) og hvor samarbeidet burde utvides. Den pekte også på nye områder for samarbeid (forskning, fagutvikling). Den understreket videre behovet for felles arenaer for refleksjon om verdispørsmål

2000: Stortingsmelding: Om verdier i norsk helsetjeneste. Meldingen pekte bl.a. på: Viktigheten av et helhetlig menneskesyn, behovet for prioriteringer av ressurser, drøftet utfordringene fra alternativ medisin, diskuterte kirkens og de diakonale institusjonenes rolle.

2001 – 2004: Det ble arrangert tre **konferanser** med representanter fra høyt nivå i kirken og den offentlige helsetjenesten. Statsråd Tore Tønne ga uttrykk for betydningen av verdibaserte sykehus.

Oppstart av Kontaktforum, mandat og medlemmer

Kontaktforum for kirke og helse ble opprettet formelt i 2011. Høsten før deltok Tor Haugstad, Frank Grimstad og Jens Petter Johnsen i en studietur som førte til opprettelsen av Kontaktforum. Diakonirådgiver i KR ble satt som sekretær for arbeidet. Blant andre profilerte medvirkere i startfasen var Inge Lønning og Johan Arnt Wenaas (som ledet forumet fram til sin død).

Medlemmer har vært:

- fra Kirkerådet: Jens-Petter Johnsen, etterfulgt av Paul Erik Wirgenes
- fra KA: Frank Grimstad
- fra Helsedirektoratet: Anders Smith (ny ble ikke oppnevnt etter at han sluttet)
- fra Helsetilsynet: Geir Sverre Braut
- fra Diakoniledermøtet: Rollaug Waaler
- fra politisk miljø: Inge Lønning og deretter Kjersti Toppe
- særlig ansvar for internasjonalt utblikk og teologi: Kjell Nordstokke
- på fritt grunnlag med kompetanse helse, misjon: Tor Haugstad
- sekretær, diakonirådgiver i Kirkerådet, Guro Hellgren

Mandat Kontaktforum har arbeidet etter følgende mandat:

For å styrke samhandling mellom Den norske kirke /diakonale institusjoner og helsesektoren er det opprettet et faglig forum som har som målsetting:

- Å bidra til faglig refleksjon om spørsmål i skjæringspunktet kirkelig/diakonal virksomhet og offentlig helsetjenester
- Å arrangere konsultasjoner / seminarer/møteplasser som drøfter aktuelle etiske/verdimessige og politiske utviklingstrekk
- Å bidra til utvikling av lokal og sentral samhandling
- Ha et internasjonalt utblikk

Virke i Kontaktforum

Den første tiden arrangerte Kontaktforum **konferanser og høringer** innen tema som samhandling mellom kirke og helse og diverse etiske problemstillinger.

Etter hvert ble Kontaktforum sentral referansegruppe i utarbeidelsen av Kirke-hesledokumentet som ble en **KM-sak i 2015**.

I årene etter KM-saken har Kontaktforum vært initiativtaker og ressurs for to **landskonferanser** innen kirke-helse, lagt til Sola. En tredje konferanse er nå i planleggingsfasen. Haraldsplass har hovedansvaret, med diakonirådgivere fra to bispedømmer og Kirkerådet med i arbeidsgruppa.

Kontaktforum har også vært en **ressurs** for diakonirådgiver i KR i **drøfting** av aktuelle saker innen feltet kirke-helse-etikk, og også en ressurs ved **høringer** innen feltet. Dette har skjedd både ved enkeltmedlemmer og som gruppe.

Kontaktforum har vært en særlig viktig arena for to forhold:

1. faglig, diakonalt utviklingsarbeid i samspillet kirke-helse og
2. en bekreftelse av de diakonale institusjonenes plass som en del av kirkens diakoni og et viktig ledd i kontakten mellom KR og de diakonale institusjonene/organisasjonene.

Avvikling av Kontaktforum

Kontaktforum for kirke og helse har hatt en viktig funksjon, men det er behov for å finne nye former i utvikling av samarbeidet kirke-helse og i kontakten med de diakonale organisasjonene og institusjonene. Mange av medlemmene i Kontaktforum har sluttet i sine arbeidsforhold, Helseledelse har ikke svart på atskillige forespørsler om ny oppnevning. Det foregår for tiden en intern organisasjonsendring i Kirkerådet og kapasiteten til å drifte Kontaktforum vil derfor være minimal en periode. Leder og sekretær for Kontaktforum har hatt to møter og drøftet saken og har anbefalt overfor direktør i Kirkerådet at Kontaktforum legges ned. Et notat om saken ble derfor sendt til Kirkerådets direktør som vedtok at Kontaktforum i sin nåværende form legges ned.

For Kirkerådet er det viktig å sikre en struktur (eller «knagg») internt i KR som gjør at dette feltet ikke faller ut. Det arbeides derfor for å sikre en videreutvikling av feltet, og nye initiativ vil bli tatt. Diakoniledermøtet utfordres også til å holde tak i/jevnlige sette på dagsorden tema innen feltet Kontaktforum har arbeidet med.

Vedlegg:

Summarisk fra arbeidet i Kontaktforum for kirke og helse

- Arbeidet for at både Helseledelse og Helsetilsynet skulle være representert i gruppa
- Arbeidet for at representant fra det politiske miljøet skulle være representert i gruppa
- Forsøk på etablere driftsbudsjett sammen, KA, KR og Diakoniledermøtet, men lyktes ikke med dette
- Samtaler omkring utfordringer fra Ståsettutvalget, NOU 2013:1

- Samhandlingsreformen, utfordringer og muligheter
- Samtaler om og plassering av evt forskning i feltet Religious Assets
- Medarrangør til konferansen *Helse og verdighet, en konsultasjon om verdier i ny Helse- og omsorgslov* i Ingeniørenes Hus, oktober 2011. Her påpekte man blant annet betydningen av at menighetene og spesialiserte diakonale tiltak ser positivt på de muligheter som reformen åpner for ideelle aktører. Samtidig ble det påpekt at i den 500 sideres utredningen om reformen, befattet bare en halv side seg med verdispørsmål.
- Kontaktforum var representert med tre personer på en stor konferanse i Birmingham april 2013 arrangert av den anglikanske kirke, med tema kirkens rolle i helsespørsmål.
- Idé (nov 2011) om å fremme sak på Kirkemøtet om kirke og helse med påfølgende arbeid
- Kirkerådet ønsket å fremme en sak for Kirkemøtet i 2015 om kirke/ helse, Kontaktforum ble bedt om bidrag og være en ressursgruppe
- I forbindelse med KM-sak, invitert til to miniseminar, ett som innledning til KM-saken på Diakonhjemmet, ett på Kirkens Hus med tema *Erfaringer av kirkelig tjeneste i helse-Norge*. Begge seminar med deltakere fra menighetsdiakoni, institusjonsdiakoni og sykehusprester
- To møter med Diakoniledermøtet for å drøfte innhold i KM-saken
- Initiativtaker og medspiller til nasjonal todagers konferanse om kirke og helse på Sola januar 2015, tema: *Kirke og helse, -et nasjonalt idé- og samhandlingsseminar*.
- Møte med Diakoniledermøtet nov 2015 for samtale om oppfølging av KM-sak
- Bidratt med oppfølging av enkelte av vedtakspunktene fra KM 09/15, Kirke og helse
- Initiativ til og bidrag ved utarbeidelse av ny todagers landskonferanse i Kirke og helse, *Stavanger 2 konferansen: Verdier og valg. Hvilke verdier styrer våre prioriteringer?* CA 100 deltakere.
- Medvirkning til trykking av hefte om samhandling mellom kommune og lokalkirke i eget spesialnummer av *Helserådet* (Anders Smith) *Samhandling mellom helse- og omsorgstjenesten og tros- og livssynssamfunn*. Juni 2015
- Samtaler om revisjon av Plan for diakoni
- Høsten 2017 internseminar om bioteknologi og bioetikk
- Medarrangør på åpent møte i Stortinget om Verdier i helsetjenesten
- Via politisk kontakt innen Kontaktforum fikk KR gi bidrag til internt seminar i Helse- og omsorgskomiteen angående bioetikk.

Området Kontaktforum har vært orientert om og drøftet på møtene:

- Arbeidet med *rettigheter for mennesker med psykisk utviklingshemming og deres plass i kirke og samfunn* med overføringsverdi til andre felt. (Tor Ivar Torgauten)
- *Kirkens tjenester ved katastrofer og ulykker*, herunder 22. juli og Helsedirektoratets samordningsgruppe, spørsmål angående samhandling og taushetsplikt og spørsmål knyttet til nasjonal helseberedskapsøvelse høsten 2018.

Kontaktforum har også vært en ressurs ved Kirkerådets svar ved flere **offentlige høringer** innen feltet, i en del tilfeller bare ved å motta orientering om høringsene. Nedenfor nevnes noen av disse:

-Ny kommunal helse- og omsorgslov, NOU 2011:11 Innovasjon i omsorg, -Helsedirektoratet 2012: Nasjonal veileder for beslutningsprosesser for begrenset livsforlengende behandling hos alvorlig syke og døende IS, -NOU 2013:1 Det livssyns åpne samfunn -Helsedirektoratet: Forslag om ordning av livssynsnøytralt livstestamente, -Legeforeningen 2014: Retningslinjer for lindrende sedering i livets slutfase -HOD: Presisering av grenser for senabort -HOD: Forslag til endring i forskrift om

dødsdefinisjon relatert til transplantasjonsloven, NOU 2016: 13 «Samvittighetsfrihet i arbeidslivet»,
NOU 2017:16 På liv og død. Palliasjon til alvorlig syke og døende

April 2019

Guro Hellgren

Seksjonsleder/sekretær for Kontaktforum for kirke og helse